

Nedoručení dopis Janu Firbasovi

Vážený pane profesore,
když jsem Vás viděla naposledy, ve víru událostí jsem Vám zapoměla říci něco, na co velmi často myslím a co jsem lehkomyšlně odložila na tradiční příště. Vím sice už dávno, že pokud člověk chce někomu poděkovat, má to vždycky udělat hned, ale v praxi se vždycky nějak nepříznivě nakupí okolnosti. Události a celkový vývoj naší situace mi neustále připomínají, jak zásadní chybu jsem udělala. Nebudu čekat, až se s Vámi setkám příště, ale pokusím se ji alespoň trochu napravit tímto dopisem.

To, co jsem Vám nestihla říci, je, jak vděčná jsem Vám byla za Vaše ocenění neuvěřitelně statečné pomoci docenta Viléma Frieda. V první řadě jste byl jediný člověk, který se v „porevolučním“ světě české anglistiky veřejně vůbec zmínil o tom, že mezi českými anglisty někdy takové jméno existovalo. Následovala pasáž Vaší přednášky, ve které jste popisoval, jak se k docentu Friedovi dostala informace o tom, že Váš výjezd na zahraniční stáž je nežádoucí a nebude Vám povolen. Docent Fried Vás nejen operativně upozornil, ale i naléhavě doporučil, abyste oproti plánu odjel okamžitě, dříve než informace o zákazu výjezdu dostane formální platnost. Podařilo se – a Vy jste po více než pětadvaceti letech využil první příležitosti vyjádřit na nejširším plénu české anglisticko-amerikanistické obce svůj dík statečnému člověku, který byl již několik let po smrti a jako emigrant úspěšně vymazán z povědomí českých anglistů.

Přemýšlím-li o tom, proč jsem za Vámi nešla okamžitě, jedním z důvodů bude asi i to, že můj příběh o pomoci docenta Frieda byl tak velmi podobný Vašemu, že se mi nezdálo vhodné okamžitě po přednášce rekapitulující život Váš, běžet Vám vyprávět příběhy ze svého života. S odstupem času jsem pochopila, co jste chtěl říci. Nemluvil jste o sobě, o tom, jaké jste měl tenkrát štěstí, že jste na stáž, která pro Váš další vědecký rozvoj hodně znamenala, mohl odjet, ale mluvil jste o kolegovi, kterého jste si vážil, o člověku, který dokázal riskovat, aby někomu jinému pomohl. Dramatický příběh Vaší stáže nebyl dokladem o příkořích, která jste Vy musel na cestě k metám nejvyšším překonat, ale byl příběhem o docentu Friedovi.

Trvalo mi, bohužel, nějakou chvíli, než jsem pochopila, že moje vyprávění byste byl nechápal jako nevhodné vměšování.

Jistě Vás bude zajímat drobná příhoda z nedávné minulosti, která vyvrací absolutní platnost mého tvrzení o vymazání profesora Frieda z povědomí našich anglistů a naopak dokazuje moudrou předvídatost profesora Vachka, který v In Memoriam, které doprovází sborník redigovaný René Dirvenem a Vilémem Friedem, vyjádřil mimo jiné své přesvědčení o tom, že Vilém Fried zanechal ve svých studentech v Duisburgu stejně silný dojem jako v Praze. Britská rada organizovala prostřednictvím elektronické pošty mezinárodní projekt, ve kterém účastníci mimo jiné odpovídali na otázku, na kterého svého vysokoškolského učitele stále ještě vzpomínají a čím na ně udělal tak trvalý dojem. Než jsem stihla svou odpověď promyslet, dočetla jsem se v příspěvku rychlejší docentky Lenochové, že její nejtrvalejší vzpomínka a nejsilnější dojem byly semináře docenta Frieda. Pane profesore, jste jediný, o kom jsem si jistá, že bude mít radost z toho, že ze tří českých účastníků dva, po více než třiceti letech, nezávisle na sobě vzpomínali právě na výuku docenta Frieda jako na to nejlepší v jejich vysokoškolském studiu.

Dovolte, abych připojila k poděkování za Vaši lidskou velikost schopnou ocenit i velikost skutků ostatních lidí i poděkování za Vaše pochopení pro pedagogickou stránku práce vědce – vysokoškolského učitele. Doufám, že jsem, v tomto případě bez prodlení, byla schopna Vám říci, jak nesmírně vděčná jsem Vám byla za Vaši neuvěřitelně laskavou nabídku připravit, jakmile to Vaše časové možnosti dovolí, pro posluchače pražské pedagogické fakulty přednášku o srovnání pražského strukturalismu a lingvistické teorie M. A. K. Hallidaye. I Vy jste v první chvíli vypadal, že se přikláníte k českému vlasteneckému pojetí pražského strukturalismu, které vyžaduje, aby český student pokud možno o ničem jiném nikdy neslyšel. Děkuji Vám, že jste okamžitě, opět jako jediný, pochopil, že moje úsilí o to, aby naši posluchači byli seznámeni i s jinými lingvistickými teoriemi nebo školami, není projevem pohrdání českou lingvistickou tradicí, ale naopak snahou umožnit studentům, aby ji na základě srovnání byli schopni lépe poznat a plně ocenit.

Lituji za sebe, své kolegy i studenty, že k realizaci Vaší laskavé nabídky – vzhledem k mnoha nepříznivým okolnostem – nikdy nedošlo.

V hluboké úctě

Vladimíra Miňovská

(V Praze dne 9. června 2001)